

L'arqueologia a les universitats britàniques: alguns exemples

Jordi Principal

L'arqueologia a les universitats del Regne Unit és un ensenyament amb títol propi, que es caracteritza per la seva varietat i versatilitat. Malgrat que s'impar-teix com a especialitat independent a partir d'uns plantejaments bàsics generals, cada centre n'organitza el programa i n'oferta les assignatures corresponents segons el professorat i la seva orientació teòrica i temàtica, tot possibilitant-ne la transversalitat amb altres especialitats.

Es tracta d'uns estudis de tres anys de durada (sobre la base d'un plantejament de dedicació a temps complet), subdividit cada any acadèmic, en la majoria dels casos, en tres períodes lectius de tres mesos (*term*), els quals s'inicien al final de setembre/inici d'octubre, i acostumen a finalitzar al mes de juny (a vegades s'allarguen fins a començament d'agost). Un cop superats amb èxit els cursos s'obté el títol de Bachelor of Arts (BA),¹ que equivaldria, *grosso modo*, al títol de llicenciat que s'atorga a l'Estat espanyol. Per norma general, l'accés als estudis universitaris es realitza un cop superats els cursos del GCE Advanced Level (o simplement A-level) segons el currículum/orientació triada (i.e. Arts/Humanitats, Ciències), que conformen el tercer graó del sistema educatiu britànic. A partir d'aquí són les universitats les que imposen els seus propis criteris de selecció (nota de tall, requisits específics segons els estudis als quals es vol accedir) i el límit, en alguns casos, d'alumnes matriculats.

Per norma general, l'arqueologia podria considerar-se al Regne Unit com uns estudis del tipus *Single Honours*, és a dir, com una matèria amb entitat pròpia per ella mateixa, que s'estudia de manera monogràfica, per contraposició als estudis tipus *Joint Honours*, que combinen especialitats i que finalitzen igualment amb l'obtenció d'un títol BA. Correspon a cada universitat la denominació i concepció dels diferents ensenyaments, la configuració del pla d'estudis i la nomenclatura atorgada a la titulació. Per exemple, si bé es pot trobar una titulació BA en arqueologia (general) pràcticament arreu, altres BA combinats, o fins i tot més específics, també són possibles: BA en arqueologia (egípcia) (UCL), en arqueologia, clàssiques i art clàssic (UCL), en arqueologia i estudis ibèrics (University of Southampton), en arqueologia i geografia (University of Southampton), en arqueologia

i història de l'art (UCL; University of Reading), en història antiga i arqueologia (University of Durham; University of Reading), etc.

Així doncs, es fa evident la llibertat de concepció i programació de la matèria, sempre, però, dins d'uns estàndards generals, i la voluntat d'oferir un producte final atractiu que permeti a l'estudiant un marge de maniobra a l'hora de confeccionar el seu currículum.

Si comparem més en detall els programes del BA en Arqueologia de dues universitats britàniques prou diferents, com ara la University of Oxford i la University of Reading, podrem apreciar més aquest fet.

A Oxford la denominació és BA en arqueologia i antropologia (n'existeix un altre, però, en arqueologia clàssica i història antiga), i en termes generals, el seu plantejament bàsic és oferir uns fonaments, i posterior aprofundiment, en l'estudi de l'evolució l'espècie humana, des dels seus orígens remots fins als nostres dies.

Els estudis s'estructuren en tres anys. El primer any és introductori, pensat perquè l'alumne adquireixi un coneixement general de les disciplines, així com dels seus aspectes teòrics, metodològics i tècnics: cal cursar quatre assignatures obligatòries (introducció a l'arqueologia del món; introducció a la teoria antropològica; perspectives sobre l'evolució humana; la natura de la recerca arqueològica), seguir classes pràctiques sobre l'aplicació de diferents tècniques al treball arqueològic i antropològic (eines informàtiques, registre), i a l'últim, certificar 5 setmanes de treball de camp (2 setmanes de pràctiques d'excavació en un jaciment del Hillforts of the Ridgeway Project, coordinat per membres de l'Institute of Archaeology de la universitat; i 3 més de treball de camp que poden ser participant en una altra excavació arqueològica o en una prospecció, treballant en un museu o bé col·laborant com a assistent en l'estudi de camp d'un antropòleg). Per poder accedir al segon any, l'alumne ha de superar els exàmens finals de les assignatures i escriure una memòria (5.000 paraules), corresponent al seu període d'experiència de camp. Tanmateix, la rutina de l'estudiant no solament es basa en l'assistència a les classes (de format magistral o seminari i pràctiques) o al treball de camp, sinó que, a més, un o dos cops per setmana, l'estudiant ha de trobar-se amb el seu tutor/director d'estudis per tal de discutir i comentar treballs escrits i lectures, o plantejar problemes o temes que hauran de ser preparats i tractats en sessions posteriors. Aquest sistema de tutories, característic d'Oxford i que continua durant el desenvolupament dels estudis universitaris, té com a objectiu la revisió i l'anàlisi de la progressió en la formació de l'estudiant, així com estimular l'intercanvi i la discussió de temes entre tutor i estudiant.

El segon i el tercer any busquen ja un aprofundiment temàtic per tal d'oferir a l'estudiant la possibilitat de definir una especialitat. A tal efecte, l'alumne ha de cursar un total de 7 assignatures, 4 de les quals són obligatòries (anàlisi antropològica i interpretació; representacions, creences i pràctiques culturals; evolució i ecologia humanes; urbanització i canvi en les societats complexes), mentre que les tres restants, optatives, han de ser escollides d'un ventall on predomina l'arqueologia sobre l'antropologia, i que tendeixen clarament a definir un currículum més espe-

1. Això no obstant, algunes universitats també ofereixen la possibilitat d'assolir la llicenciatura en arqueologia en qualitat de *Bachelor of Science (BSc)*, és a dir, com si es tractés d'una especialitat científica. En aquests casos, durant la programació dels cursos, s'emfasitzen més els aspectes relacionats amb les disciplines científiques i ciències experimentals.